

आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को दोस्रो चौमासिक लाटामाण्डौ गाविसमा सञ्चालन गरिएको

सार्वजनिक सुनुवाई

कार्यक्रमको प्रतिवेदन

मिति २०७२/१२/३०

सहजीकरण

वागेश्वरी अशल शासन क्लव

डोटी

आयोजक

जिल्ला बिकास समिति डोटी

पृष्ठभूमि

हरेक सार्वजनिक निकायहरूले पारदर्शी र जवाफदेही हुन सकेमा मात्र सुशासन कायम हुन सक्छ । अन्यथा सुशासन कायम गर्न समस्या हुन्छ भन्ने कुरालाई ध्याममा राख्दै सरकारले स्थानीय निकायहरूमा सामाजिक जवाफदेहीता कायम गर्नका लागि विभिन्न विधिहरूको प्रयोग गर्नु पर्ने नीतिगत व्यवस्था गरेको छ । यही नीतिगत व्यवस्था अनुसार स्थानीय निकायको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि २०६७ पनि हो । सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन २०६४ को दफा ३० र नियमावली २०६५ नियम १९ अनुसार सार्वजनिक निकायहरूले प्रत्येक चौमासिकमा एक पटक अर्थात् प्रत्येक आर्थिक वर्षमा कम्तीमा तीन पटक आफुले प्रवाह गरेको सेवा सुविधा एवं काम कारवाहीको वारेमा सेवाग्राहीहरूबीच सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने कानुनी व्यवस्था गरेको छ । उक्त व्यवस्था अनुसार जिल्ला विकास समिति र अन्य विषयगत निकायहरूले गरेका कामहरूको वारेमा सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टिको अवस्था जाँच गर्नका लागि डोटी जिल्ला विकास समितिले यहि मिति २०७२ साल फागुन ३० गते जिल्ला लाटामाण्डौ गाविसमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरेको थियो । उक्त सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा आएका कुराहरूलाई लिपिवद्ध गरी सम्बन्धित निकायहरूसम्म पुऱ्याउने र सुधारका लागि कार्ययोजना निर्माण गर्नका सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ यो प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।

कार्यक्रमको लक्ष :-

जिल्लास्तरमा सार्वजनिक सुनुवाई गरी जनताका गुनासा तथा जिज्ञासाहरूको उत्तर सम्बन्धित क्षेत्रकै सरोकारवालाहरूवाट दिन लगाउने ।

कार्यक्रमको उद्देश्य :-

- १) सार्वजनिक सुनुवाई गरी जनताका समस्याहरूलाई सम्बन्धित निकायमा पुऱ्याउने ।
- २) जनताका समस्या, जिज्ञासा र गुनासाहरू समाधान गर्नका लागि सरोकारवाला सेवाप्रदायक प्रतिनिधिवाट जवाफ दिन लगाउने ।
- ३) जनताको सेवामा सरोकारवाला निकायलाई जवाफदेही बनाउने ।

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका चरणहरू :

सार्वजनिक सुनुवाई पूर्वको चरण (तयारी चरण) :

यस चरण अन्तरगत सार्वजनिक सुनुवाईका लागि मिति, समय र स्थानको निर्धारण गरि सेवाग्राही तथा सरोकारवालाहरूलाई सार्वजनिक सूचना जारी गरिएको थियो । स्थानीय सञ्चारमाध्यमहरूवाट सार्वजनिक सूचना जारी गर्नुका साथै केही व्यक्तिहरूलाई पत्रचार समेत गरिएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको समन्वयका लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय डोटी र अन्य सेवाप्रदायक निकायहरूसंग पनि छलफल गरिएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सहजीकरण गर्नका लागि वागेश्वरी अशल शासन क्लव डोटीसंग समझदारी गरिएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा प्रस्तुत गर्ने प्रतिवेदन समेत तयार गरिएको थियो ।

कार्यक्रम चरण (सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन चरण) :

यस चरणमा सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन गरिएको थियो । बिहान ११ वजे सुरु भएको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा सहजकर्ताले आचार संहिता तयार गरि जिल्ला विकास समितिको तर्फवाट प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो । यस चरणमा सेवाग्राही र सेवाप्रदायकबीच खुला छलफल गरिएको थियो । छलफलमा उठेका सवालहरूको सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूले जवाफ दिएका थिए ।

सार्वजनिक सुनुवाई पश्चातको चरण (समिक्षा तथा कार्ययोजना निर्माण चरण)

यस चरणमा सार्वजनिक सुनुवाई चरणको समीक्षाका साथै उक्त चरणमा आएका जिज्ञासाहरु, गुनासाहरुलाई सम्बोधन गर्नका लागि के गर्न सकिन्छ, भन्ने विषयमा छलफल भएको थियो ।

औपचारिक कार्यक्रम सम्बन्धि विवरण

अध्यक्षता : स्थानिय विकास अधिकारी

आशन ग्रहण (जवाफदेही वक्ताहरु) : स्थानीय विकास अधिकारी, राजनीतिक दलका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरु र विषयगत कार्यालयका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु

कार्यक्रमको सञ्चालन : गणेश मौनी (बागेश्वरी असल शासन क्लब, डोटी)

सार्वजनिक सुनुवाइ संयोजन गर्ने व्यक्ति तथा निकाय : बागेश्वरी अशल शासन क्लब, डोटी

सुनुवाइ गरिएका विषयवस्तुहरु

क) सुशासन

ख) विकास निर्माण

ग) दैनिक प्रशासनिक कार्य

घ) सेवा प्रवाहको अवस्था

कार्यक्रम आयोजना स्थल :- लाटामाण्डौ गाविसमा

कार्यक्रम आयोजना गरिएका मिति र समय : २०७२ फागुन ३० गते बिहान ११

कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको समयावधि (घण्टा/मिनेटमा) : ४ घण्टा

कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको समयावधि (घण्टा/मिनेटमा) : ४ घण्टा

उठेका प्रश्न/जिज्ञासा र उत्तर :

क्र.स.	प्रश्नकर्ताको नाम र ठेगाना	सोधिएको प्रश्न, जिज्ञासा वा सुझाव	उत्तरदाताको नाम र जिम्मेवारी	दिईएको उत्तरको संक्षिप्त विवरण
१	लोक बहादुर बलायर	गोपघाट क्षेत्र नजिकका गाविसहरुको विचकेन्द्रको रूपमा मानिन्छ । तर यस क्षेत्रमा अन्य विषयगत कार्यालयका शाखा, सेवा केन्द्र भएपनी पशु सेवा केन्द्रको स्थापना हुन नसकेको अवस्थामा कसले जिम्मेवारी लिने ।	वासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	● अन्य विषय गत कार्यालयका शाखाहरु र सेवाकेन्द्रहरु छन भने पशु सेवाकेन्द्रको किन स्थापना हुन सकेन त्यसको बारे म जिल्ला पशु सेवा कार्यालय संग कुरा बुझ्छु । आवश्यक परामर्श गर्छु ।
२.	कमल मल्ल	जिल्लामा असार मसान्तको नजिक आएर योजना वाँडफाँड किन गरिन्छ ? त्यो योजना कतिको प्रभावकारी हुन्छ ?	वासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय	● राजनीतिक दलका नेता ज्यूहरुले केन्द्रबाट पावर बजेटको रूपमा जिल्ला विकास समिति मार्फत योजना पठाउने गरेको र त्यसलाई आफुले रोक्न नसकेको । आगामी

			डोटी	दिनमा सक्दो प्रयास गर्ने ।
३	जिवन नेपाली	हाम्रो गाविसमा खानेपानीको समस्या छ भनेर बारम्बार मिडियामा आएको थियो तर त्यसमा केही पनि सुधार भएको छैन, र जिल्लाका अन्य स्थानमा पनि यस्तै अवस्था छ भन्ने सुनिन्छ यसलाई सुधार गर्ने कस्को जिम्मेवारी हो ?	बासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	<ul style="list-style-type: none"> ● राम्रो स्वच्छ खानेपानीको विषयमा उपभोक्ताहरूले चाँसो दिनु पर्ने देखिन्छ । ● यस क्षेत्रमा आज भन्दा धेरै वर्ष पहिला क्षेत्रीय खानेपानीले काम गरेको पछि उपभोक्ता समितिले नै पाईप काट्ने, इन्टेक भत्काउने लगायतका गतिविधिहरू गर्दै आएका भन्ने सुनेको थिए त्यो के हो । खानेपानी तर्फ कसैले चाँसो नदिएकोले अन्य क्षेत्रका खानेपानी योजनाहरू पनि अस्तव्यस्त रहेका छन् । आगामी दिनमा फेरी सरोकारवाला संग समन्वय गरेर के गर्न सकिन्छ म प्रतिबद्ध छु ।
४	मिन बहादुर बलायर	गाविसले कित्ते कागजात मिलाएर योजना फर्च्यौट गर्ने काम चलन छ, यसमा जिल्ला विकास समितिले किन चाँसो दिईरहेको छैन ?	बासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	<ul style="list-style-type: none"> ● गाविसले कृते कागजात मिलाएर जिबिसले योजना फर्च्यौट गरेको छ, जस्तो लाग्दैन तर, कहिलेकाँही सेवाग्राही एवं उपभोक्ताहरूलाई सामान्य जानकारी समेत नहुँदा गाविसले केही सहयोग गरेको हुन सक्छ । यदि कुनै पनि गाविसले कित्ते गरेको कागजात मिलाएर भुक्तानी दिन्छ भने प्रमाण सहित ल्याउनुहोला । त्यस्ता गाविस सचिवहरूलाई मैले गर्न सक्ने कारवाहीको दायरामा ल्याउछु ।
५	जमुना बोहरा	सडकहरू निर्माण गर्दा प्राय धेरै गाविसहरूको नाम जोडने प्रचलन छ त्यसमा ठुलो अनियमितता हुने गर्दछ यसलाई नियन्त्रण कसले गर्ने	बासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	<ul style="list-style-type: none"> ● सडकहरू निर्माण गर्दा धेरै गाविसको नाम जोडिनु नराम्रो होइन किनभने निर्माण हुने सडकले ति गाविसहरू काहीन काही छोएको हुन्छ । अर्को अनियमिताको विषयमा प्रमाण विना कसैले पनि बोल्नु हुन्न यदी त्यस्तो प्रमाण सहित छ भने म कारवाही गर्न तयार हु ।
६.	लाल बहादुर बलायर	जिल्लाका कुनै गाविसमा ठुला ठुला योजनाहरू मात्र छन कुनैमा योजनै छैन की यसरी विभेद गरिन्छ यसको नियमन गर्ने निकाए के हो ?	बासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रत्येक गाविसमा रहेका योजनाहरू साना ठुला हुनु स्वभाविकै हो । यसमा हामीले केही गर्दैनौ गाउ परिषद र ईलाका परिषदबाट पार गरेर ल्यायका योजनाहरूले प्राथमिकता पाउछन । कुन वडा,

				बस्तीबाट कस्तो योजना आयो सानो ठुलो भन्ने कुरा महत्वपूर्ण रुपमा हेरीदैन आवश्यकता छ वा छैन भन्ने कुरा महत्वपूर्ण हुन्छ ।
७	हुकुम बहादुर बोहरा	कुनै पनि योजनाको अनुगमन समितिले अनुगमन गरिसकेपछी मात्र कामको आधारमा भुक्तानी दिने चलन छ तर त्यो पुर्ण रुपमा कार्यान्वयन भईरहेको छैन किन ?	बासुदेव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय डोटी	<ul style="list-style-type: none"> योजनाको अन्तिमा भुक्तानी दिदा अनुगमन प्रतिवेदन नभईकन दिईन्न । त्यसमा फोलाई अनिवार्य गरेको छु । तपाईं भन्नुभएको सवालमा तपाईंले अनुगमन नगरेपनि कागजी रुपमा कृते पनि बनाएको हुन सक्ला त्यो विषयमा के भएको हो कसरी भयो त्यो कुराको बारेमा वृस्तित रुपमा बुझ्छु यदी नहुनु पर्ने त्यस्तो कुनै गल्तीकाम भएको भए त्यो कसरी भयो प्रमाण सहित ल्याउनु होला ।
८	मान बहादुर साउ	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा अन्य गाविसहरुको बढी उपस्थिती हुन नसक्नुको कारण के हो ?	बासु देव रेग्मी स्थानीय विकास अधिकारी जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, डोटी	<ul style="list-style-type: none"> हामीले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको वारेमा स्थानीय एफएम र पत्रपत्रिकाहरुबाट सार्वजनिक सूचना प्रकाशन र प्रसारण गरेका छौं, यसका साथसाथै अधिकांस सरोकारवाला निकायहरुलाई पत्राचार समेत गरेका थियौं । अन्य गाविसका मानिसहरुको किन बढी उपस्थिती हुन सकेन । आगामी दिनहरुमा यसलाई सुधार गर्दै जाने छौं ।

सार्वजनिक सुनुवाईमा आएका सुझावहरु :

- जिल्लामा रहेका विषयगत कार्यालयका कर्मचारीहरु लामो समयसम्म विभाग, मन्त्रालय वा सुविधा सम्पन्न जिल्लामा काजमा बस्ने परिपाटीको अन्त्य गरिनु पर्ने ।
- सरकारी कार्यालयहरुले सूचना शाखालाई व्यवस्थित गर्नु पर्ने र गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्नु पर्ने ।
- कर्मचारीहरु १० देखि ५ वजेसम्म नियमित रुपमा कार्यालयमा वस्नु पर्ने ।
- कार्यालयहरुले वित्तीय प्रगति अनुसारको कामको प्रभावको वारेमा समेत जानकारी गराउनु पर्ने ।
- योजनाहरुको प्राविधिक अनुगमन गरि काम अनुसारको भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाईनु पर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाईमा सेवाग्राहीहरुको बढी भन्दा बढी उपस्थिति बढाउनु पर्ने ।
- पावर वजेट ल्याउदा समयमै ल्याउनु पर्ने, असार मसान्तमा योजना वाँडफाँड गर्ने परिपाटीको अन्त्य गर्नु पर्ने ।
- स्थानीयस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रक्रियाको चरणहरु पार गरि जिल्ला विकास समितिमा पुगेका योजनाहरुमध्येवाटै योजनाहरु छनौट गर्नु पर्ने ।

- सरकारी कार्यालयहरूले सञ्चालन गर्ने तालिमहरू तोकिएको दिनसम्म सञ्चालन नगरी बिचमै छोड्दा अनियमितता गर्ने गरेको देखिएकोले तोकिएको समय अनुसार तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने ।
- विषयगत कार्यालयहरूले स्थानीयतहमा विकास निर्माणका योजनाहरू बनाउँदा गाउँ विकास समितिहरूसंग अनिवार्य रूपमा समन्वय गर्नु पर्ने ।
- विगत लामो समयदेखि निर्माणाधीन गाउँ विकास समितिका भवनहरू हालसम्म पनि पुरा नभएका र पुरा भएका भवनहरू पनि गाउँ विकास समितिलाई हस्तान्तरण नहुँदै जीर्ण हुन थालेकाले त्यस्ता भवनहरू तत्काल निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित निकायलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्ने ।
- गाउँ विकास समितिका सचिवहरूलाई गाउँ विकास समितिमै बस्नका लागि निर्देशन गर्नु पर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाईमा आएका सुझावहरूलाई कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- शिक्षकहरू अध्ययन/अध्यापन भन्दा अन्य कुरामा बढी सक्रिय हुने गरेको पाईएकोले यसलाई सुधार गर्नु पर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई ऐन, नियमले तोके अनुसार सञ्चालन गर्ने परिपाटी मिलाउनु पर्ने ।
- जिल्लाका ग्रामिण क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधीको नियमित परिपूर्ति गर्नु पर्ने ।

समापन

कार्यक्रमको अन्तमा स्थानिय विकास अधिकारी तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका सभाध्यक्ष श्री बासुदेव रेग्मीले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा आएका आफ्नो कार्यालयसंग सम्बन्धित सुझावहरूको कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै, अन्य कार्यालयहरूका लागि आएका सुझावहरूलाई कार्यान्वयन गर्न सम्बन्धित निकायहरूलाई जवाफ दिन आग्रह गर्दै आगामी सार्वजनिक सुनुवाईमा आज आएका सुझावहरू कति कार्यान्वयन भएका छन सो को प्रगति समेत प्रस्तुत गर्न निर्देशन दिँदै, उपस्थित भएका सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै कार्यक्रम समापन भएको जानकारी गराउनु भयो ।

निष्कर्ष

कार्यक्रममा महत्वपूर्ण विषयहरूमा छलफल भएको सहभागिहरूले बताएका थिए । आगामी दिनहरूमा सुधार गर्दै लैजाने विषयमा छलफल भएको थियो । जिला विकास समितिका स्थानीय विकास अधिकारी ज्यूले आगामी दिनहरूमा सार्वजनिक सुनुवाईलाई निरन्तरता दिने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका थिए । कार्यक्रमबाट निम्न निष्कर्षहरू निकाल्न सकिन्छ :

- कार्यक्रममा आम जनताको सहभागिता हुन नसकेपछि थुप्रै सवालहरू उठेका छन र ति सवालहरूमा सरोकारवालाहरूले जवाफ दिएका छन ।
- जिल्लाभित्र सञ्चालनमा रहेका विभिन्न विकास निर्माणका योजनाको बारेमा सेवाग्राही र सरोकारवालालाई जानकारी भएको छ ।
- स्थानीयस्तरमा हुने गरेका भ्रष्टाचारका सवालहरू समेत बाहिर आएका छन ।
- अर्को वर्ष देखि निरन्तर रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरिको छ ।
- सेवा प्रदायक निकायहरूबाट प्रवाह हुने सेवाहरूको बारेमा जनताले जानकारी पाएका छन ।

अन्त्यमा

नियमित रूपमा हुनु पर्ने सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम यस पटक जिल्ला विकास समितिले दोस्रो सार्वजनिक सुनुवाई सम्पन्न गरेको छ । सार्वजनिक सुनुवाईमा महत्वपूर्ण सुझावहरू आएका छन् । ति सुझावहरूको कार्यान्वयन गर्नमा जिल्ला विकास समिति डोटी लगायत सबै सरोकारवाला निकायहरूको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी रहेको छ । जनताका गुनासाहरू सम्बोधन गर्न सकेमात्र सुशासन कायम हुन सक्छ भन्ने कुरा हामी सबैले बुझ्नु पर्ने जरुरी छ । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको सहजीकरण गर्ने जिम्मा दिएको जिल्ला विकास समितिलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं साथै यो प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा हामीलाई आवश्यक सहयोग र मार्गदर्शन गर्नुहुने सबै प्रति पनि हार्दिक आभार प्रटक गर्दछौं । धन्यवाद

प्रतिवेदक

गणेश मौनी

बागेश्वरी असल शासन क्लब (बास)

जिल्ला शाखा डोटी